

Andrum

EN TIDNING FRÅN SVENSKA KYRKAN I HANINGE. 3 2018

Kan jag alltid
vara mig själv?

Konfirmandresa
om det som
spelar roll

SOMMARKVÄLLSMUSIKEN

– Alla tider
och platser

*Pilgrims-
vandring*

– En rörelse som växer

Bästa hjärnan
vinner fotbolls-VM

Svenska kyrkan
HANINGE

Sommar – den heliga Andens årstid

När jag skriver det här har våren precis brutit ut, vinterdäcken är utbytta och trädgårdsmöblerna är (nästan) iordningställda och sommaren väntar. Jag väntar och längtar till denna välsignade årstid när livet blommar ut för fullt. Så när du läser det här doftar förmodligen syrener och liljekonvalj liksom grannarnas grillar laddade med godsaker... Fast ibland funderar jag om vad som är bäst; att leva i vår sköna sommar eller att längta till den? Att veta att den kommer, att den ligger därframme i tiden och väntar på oss.

Vi har nyligen firat Pingst. En högtid på kyrkoåret som handlar om när några lätt förvirrade lärjungar väntade på att något skulle hända. Hos dem fanns både rädsla och förväntan, oro och längtan, tills det hände. Med dunder och brak och eld kom den helige Anden till dem. En eld som kom att orsaka en brand som inte var förödande utan precis tvärtom. Den gav dem både livsmod och frimod och plötsligt var förvirringen som bortblåst. Allt stod med ens klart. Uppdraget – evangeliets förkunnande för alla folk; detta glädjens budskap om en ny tid av hopp och framtid – tog sin början denna första pingstdag, då kyrkan blev till. Detta glädjens och befrielsens budskap är för många lika aktuellt nu som då. Svaret

på en svårdefinierad längtan har i denna Andens beröring hos många funnit sitt svar.

Längtan efter sommar, sol och värme är inte särskilt svårdefinierad. Ändå är vår sommar och den något mer svårdefinierade heliga Anden nära förbundna med varandra. Livets Ande är en annan benämning på denna förunderliga kraft. I den kristna tron är det Anden som ger liv till allt levande och allt levande lever ju som mest under vår sköna sommar. Så visst är sommaren Livets och Andens årstid.

Vänner, låt oss gå ut i denna sköna sommar och bara andas in livet och sommarens många dofter och träd i dans på blommande midsommarängar, vaka i ljusa sommarnätter och ge massa utrymme i hjärtat för livets glädje.

Och varmt välkommen till Svenska kyrkan i Haninges alla sommaraktiviteter – här finns det mycket plats för glädje och många goda möten, även för den som är ensam.

*Med glada
sommars hälsningar,
Per Hilmer, distriktspräst
i Dalarö-Ornö-Utö
församling*

HANINGE PASTORAT

De tre församlingarna Dalarö-Ornö-Utö, Västerhaninge-Muskö och Österhaninge utgör tillsammans Haninge pastorat – Svenska kyrkan i Haninge i dagligt tal.

REDAKTION & INFORMATION

Ansvarig utgivare Krister Stenberg

Redaktion Ann Thörnblad/Joakim Löfgren. haninge.kommunikation@svenskakyrkan.se

Omslagsfoto Jesper Wahlström

Grafisk produktion AD Design, Sthlm

Tryck Åtta.45, Solna

Andrum – en tidning från Svenska kyrkan i Haninge, distribueras av Postnord som samhällsinformation.

KONTAKT

Besöksadress: Runstensvägen 14
Postadress: Box 113, 136 22 Haninge

Telefon växel: 08-555 670 00
telefonföretid: mån-tors kl 08.15-12.00,
13.00-16.30

fredag kl 08.15-12.00, 13.00-16.00

Hemsida svenskakyrkan.se/haninge

E-post

haninge.pastorat@svenskakyrkan.se

BOKNING

Dop och vigsel samt medlemsfrågor

haninge.bokning@svenskakyrkan.se
08-555 670 10

Begravning och gravsättning

haninge.bokning@svenskakyrkan.se
08-555 670 30

KYRKOGÅRDSFÖRVALTNINGEN

Kyrkogårdschef

Leena Poutiainen 08-555 670 01

Begravningsombud

Bo Forslund, 070-651 89 48

Behöver du prata med någon som har tystnadsplikt?

En präst finns alltid tillgänglig måndag-fredag kl 10.00-12.00. Ring vår växel 08-555 670 00 eller besök oss. Mellan kl 21.00-06.00 kan du nå **Jourhavande präst** på telefon 112.

KYRKOHERDE

Krister Stenberg, tel 08-555 670 23

FIFA WORLD CUP RUSSIA 14 JUNI-15 JULI

De bästa hjärnorna vinner VM

Fotbolls-VM är det största skådespelet på vår planet. Det kommer att följas av en miljon människor på plats i Ryssland och miljarder framför bildskärmar världen över. Stjärnor trollbinder åskådarna. Vem är bäst och vilka vinner? Svenska forskare har kommit fram till att hjärnan är den viktigaste framgångsfaktorn.

TEXT: JOAKIM LÖFGREN

Fotboll, liksom andra idrotter, är ett spel för hjärnan. Du måste kunna hantera information snabbt för att kunna ta rätt beslut. Det är hjärnans så kallade exekutiva funktioner som provas. Även teknik, styrka och snabbhet måste finnas där. Betydelsen av att ha så kallad "grit", tränings- och tävlingsskalle, uppmärksammas också alltmer. Det är en cocktail av alla dessa faktorer som verkar vara optimerad hos de bästa spelarna. Och allt börjar med hjärnan.

I intresset för hjärnans beslutsprocesser inom fotboll möttes två svenska forskare – Torbjörn Vestberg och Predrag Petrovic. Tillsammans med Thomas Lerner publicerade de nyligen sina forskarrapporter i populärform i boken "Hjärnboll". Andrum intervjuade Torbjörn Vestberg för att reda ut begreppen om spelintelligens.

– Någon kanske tänker att fotbollsspelare handlar instinktivt, men så är det inte. Instinkter handlar om vitala livsfunktioner som att andas, att hjärtat slår, sexualdrift etcetera. Den del av hjärnan som styr instinkterna kallas reptilhjärnan och är normalt sett inte i fokus vid träning och utveckling av idrottare, berättar Torbjörn.

– Det är alltså inte instinkter i reptilhjärnan som styr en fotbollsspelares beslutsfattande. En fotbollsspelare fattar sina beslut med hjälp av de exekutiva funktionerna – hur vi tar in information, processar den i hjärnan, fattar beslut och sedan agerar – som är beroende av pannloben i främre delen av hjärnan.

Vad är spelintelligens?

För att nå framgång i fotboll måste du kunna skifta fokus mellan olika objekt – och du måste kunna göra det

Tack!

- Kärlekspar tackar dig för den givna platsen att starta sitt nya gemensamma liv
- Musikälskare tackar för alla konserter, sommarkvällsmusiken och att de får sjunga i kör
- Ungdomar i Hanninge är tacksamma för kompisumgänge där de får vara sig själva
- Sörjande tackar för den givna platsen att dela sin sorg och få stöd i samtal
- Hanningebor i alla åldrar tackar för platser för reflektion, lugn och ro och själavård

Tack för att du hjälper dina medmänniskor. Tack för att du tar ditt ansvar som medlem.

Svenska kyrkan
HANINGE

snabbt. Torbjörn och Predrag kallar de exekutiva funktionerna för "hjärnans dirigent". Dessa beslutsprocesser prioriterar hjärnan före exempelvis uppfattningsförmåga, språk och minne.

Testat Xavi och Iniesta

Torbjörn har testat de spanska fotbollsspelarna Xavi och Iniesta, och menar att så kallade exekutiva profiler kan göras på alla spelare. De psykologiska färdigheter som utvärderas i testerna av hjärnans exekutiva funktioner är följande:

- Riktad uppmärksamhet. Förmågan att ha detaljkoll på vad som händer runt omkring sig.
- Avsökningsförmåga. Förmågan att snabbt kunna söka av ytan runt omkring sig.
- Kognitiv flexibilitet. Förmågan att snabbt kunna skifta fokus.
- Inhibering. Förmågan att snabbt kunna avbryta en pågående aktion.
- Kreativitet. Förmågan att hitta nya lösningar på problem.
- Arbetsminne. Kapaciteten att bearbeta ny och gammal information parallellt.

I boken ger journalisten Thomas Lerner några lekfulla proflexempel på alltfrån Ibrahimovich, Messi, Marta och Asslani till Pelé, Cruyff och Beckenbauer.

Tro och framgång

Torbjörn Vestberg själv har en brokig bakgrund. Han växte upp i en

baptistfamilj och blev så småningom pastor i Svenska Baptistsamfundet. Han har färdats från en kyrkans man, med tro på Bibeln och Gud, till forskarvärlden där allt ska prövas vetenskapligt och teorier verifieras. Är det en resa från ovetenskap till vetenskap?

– Det är två olika storheter eller dimensioner om du så vill. Motsatsen till tro är inte vetenskap, det är otro. Man måste bejaka tro ur flera aspekter. Vårt kristna arv är tydligt, både socialt och kulturellt, i Sverige. När jag arbetade i Kina så mötte jag den

kommunistiska tron. Inom psykologin finns en psykologisk tro. Och du kan aldrig ta nya steg i forskning utan tron på att upptäcka. Jag har en personlig gudstro idag. Jag bekänner mig som troende. Jag älskar Jesus i hans sätt att utmana. Tron utesluter med andra ord inte ifrågasättande.

Hur kom du in på hjärnan, neurospåret, i din forskning?

– Jag började på psykologprogrammet i vuxen ålder. Där konstaterade jag snabbt samma sekteristiska strid som finns inom religionen.

"Enkelt uttryckt skulle de exekutiva funktionerna kunna kallas "hjärnans dirigent". Dessa funktioner spelar en överordnad roll i hjärnan, och står över till exempel uppfattningsförmåga, språk och minne."

Torbjörn Vestberg

"Att i ett och samma ögonblick kunna avgöra var medspelare, motståndare och boll befinner sig. Det är inte alla som klarar det, de som lyckas bäst har nog också, lite slarvigt uttryckt, bra hjärnor. En spelare har bollen 30 till 45 sekunder under en match, i en del fall upp mot en minut. Därför är det viktigt att ha en talang bortom att kunna hantera bollen den korta tid man har den. Du måste ha spelintelligens", konstaterar Sveriges förbundskapten Janne Andersson."

UTDRAG FRÅN: VESTBERG/PETROVIC/LERNER. "HJÄRNBOLL: FOTBOLLSSPELARES OKÄNDA INTELLIGENS".

Foto Anders Wiklund/TT

Man tillbad olika profeter. Här stod striden mellan Kognitiv Beteendeterapi (KBT) och Psykodynamisk terapi. Efter-som jag själv är eklektiskt utbildad hade jag svårt för denna läsning och satte mig därför bokstavligt talat vid ett eget bord. Neuropsykologin blev min nya värld.

Steget från psykologi till fotboll kan synas långt?

– Eller inte... Jag jobbade kliniskt med psykospatienter. Dessa är ofta på fel plats, gör fel saker vid fel tillfälle. Det vill säga de tar in fel information, analyserar fel och betar sig därmed fel. Fotbollsspelare är raka motsatsen. De bästa tar in rätt information, gör korrekta analyser på några millisekunder och ser därmed till att vara på rätt ställe och göra rätt saker.

Vilket är ditt viktigaste medskick från boken Hjärnboll?

– Inom populärpsykologin är det idag mycket prat om färger. Du är en gul person, eller du har ett rött beteende, du är giraff eller lejon, introvert eller extrovert etc. Jag skulle vilja säga att du är din hjärna. Du är din hjärnkapacitet. Du

Hjärnan samlar på minnen från tidigare händelser. Den letar sedan på hyllan för liknande situationer och löser problem som uppstår. Så vad tränar du på? Och vilka minnen sparar du på?

är den kognition du har. Din förmåga att hantera information avgör vem du är. Din hjärna är din personlighet.

Det låter väldigt deterministiskt?

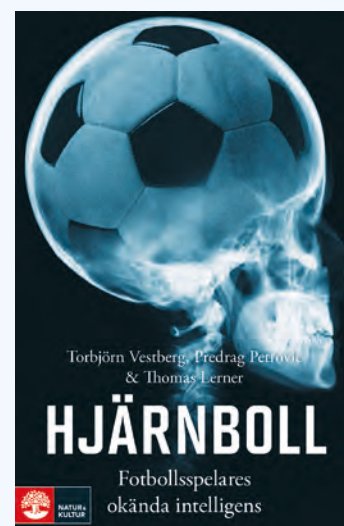
– Hjärnan är inte så plastisk, föränderlig, som vissa tror. Arbetsminnet kan du endast förbättra med någon procent. Däremot kan man bygga kompen-serande strategier för förändring. Det är därför du ska vara tacksam för ”misslyckanden”. Då får du kunskap om att du behöver träna nya sätt för hjärnan att hantera samma situation när den uppstår igen.

Fotboll och kristen tro

Kampen för att nå ända fram, att hela tiden tro på något större, är gemensamt för fotbollen och kristen tro, menar Torbjörn.

– Ja, jag är lite allergisk mot uttryck som ”harmoni i truppen”. Må bra-kulturen är inte bara av godo. Den stöder inte fullt ut en prestation för att vinna eller utvecklas. Det måste finnas en kamp, en fruktan, en viss ångest. Dessa är liksom misslyckanden, en del av livet. Hjärnan behöver träna på att övervinna motgångar. Lidandet i Bibeln är belysande. Jesus och kristenheten övervinner lidandet. Kom ihåg när Olof Mellberg och Fredrik Ljungberg rök ihop och slogs på lägret inför VM 2002. Både laget och de själva tog sig samman och gjorde sedan en imponerande insats genom att vinna ”dödens grupp” över Argentina, Nigeria och England. Kamp och lidande är bra, avslutar Torbjörn.

En fullständigt färdig formel för vem som är bäst eller kommer att bli bäst finns förmodligen inte. Det är det som är tjuvningen med sport. Däremot är det intressant att hjärnforskning kan bidra med en pusselbit. Idag driver ett femton-tal forskarlag det fortsatta arbetet om spelintelligens och hjärnans besluts-processer kopplat till idrott. Och allt startade med två svenska forskare från Karolinska Institutet. ■

SPELARPROFILER UR BOKEN HJÄRNBOLL, NATUR&KULTUR:

FÖRSVAREN

En försvarare måste blixtnsabbt kunna läsa in all information om en spelsituation och inte agera innan hen verkligen vet vad motståndaren kommer att göra. En duktig försvarare har bra impuls-kontroll och bra inhibe-ringsförmåga; försvararen måste snabbt kunna utvärdera, avbryta och förändra sitt beteende till förmån för en mer framgångsrik handling.

MITTFÄLTAREN

Mittfältare har en bra förmåga att ändra sig och tänka nytt under en match som ständigt förändras. De är skickliga på att analysera information som finns i korttids-minnet och skapa flera komplexa händelsekedjor att välja mellan – och att välja den som är bäst för situationen. De ser lösningar som ingen annan ser, till exempel en smart passningsväg. En fram-gångsrik mittfältare har också en förmåga att kunna inhibera en påbörjad handling.

FORWARDEN

En framgångsrik forward måste framför allt ha ett extremt bra korttidsminne. En bra målskytt får inte heller tveka och börja under-söka alternativa lösningar. Hen gör bäst i att hålla fast vid sitt beslut: Bollen ska in i mål till nästan vilket pris som helst.

Ett andrum i livsbruset

Att pilgrimsvandra är en rörelse som växer. Under vandringen blir du medveten om nuet, naturen och de människor du vandrar med. Det blir ett tillfälle att i rörelse stanna upp och vrida ner volymen på vardagsbruset.

TEXT ANN THÖRNBLAD

För några dagar sedan var Eva-Lisa Oldeberg ute och vandrade med sin hund i Tyresta nationalpark. Hon förundrades över mönster som utkristalliserade sig på myrens vattenytor. Lystrade till naturen som var på väg att vakna; tranors och trastars sång.

– Jag tycker mycket om ordet förundran och det finns mycket att förundras över när du pilgrimsvandrar. Den bjuder in till en närvaro som öppnar dina sinnen, säger Eva-Lisa Oldeberg, diakon, som regelbundet leder pilgrimsvandringar i Haninge.

Hon har alltid haft en särskild känsla för skog och mark och kom i kontakt med pilgrimsrörelsen när hon gick Svenska kyrkans grundkurs vid millennieskiftet. Pilgrimsvandringen förenade flera av hennes intressen; där fanns rörelsen, kärleken till Guds skapelse, möten med människor, naturen och Gud.

Pilgrimens sju nycklar

En pilgrimsvandring startar och slutar ofta med en andakt. De flesta vandringar växlar mellan tystnad och samtal och ofta finns det ett övergripande tema, ord att meditera över längs med vägen.

– Jag brukar använda mig av pilgrimens sju nycklar som är frihet, enkelhet, tystnad, bekymmerslöshet, långsamhet, andlighet och delande. Orden är utvecklade av Hans-Erik Lindström på Vadstena Pilgrimscenter, och är så fina att meditera över. Han pratar om längtor, och att vi alla har något som vi längtar efter. Men att det oftast är något som ska ske längre fram; något nästan outhärligt.

– Under pilgrimsvandringen blir det tydligt att mycket av det vi längtar efter; som att livet ska vara enkelt och bekymmerslöst – finns tillgängligt redan här och nu. Ta just bekymmerslöshet, som är ett så häftigt ord. En vandring kan bjuda in till att bekymren får kliva åt sidan en stund och tilliten till att Gud ser till att jag klarar mig till i morgon också.

Så reciterar Eva-Lisa den Heliga Birgittas bön ”Visa mig, Herre, din väg och gör mig villig att vandra den.” En bön som hon ofta återkommer till och som finns

med under vandringen. Den som vill deltar i bönen eller bara lyssnar till orden.

– Deltagarna brukar vara positiva, oavsett pilgrimserfarenhet eller ej, när man vandrar faller alla titlar bort och det blir ointressant vad du gjort eller presterat i ditt liv. Fram tonar nuet. Vi brukar alltid avsluta vandringen med att dela våra upplevelser, och vad många sätter ord på är att de kände sig lugnare än på länge, och att det var enkelt att prata med någon de aldrig träffat förut och det var vilsamt att vandra tillsammans i tystnad.

Rörelsemeditation

Rörelse och stillhet varvas också i den rörelsemeditation som Eva-Lisa leder på måndagar vid lunchtid. Hon kallar det ett andrum i livsbruset. En stund där den som känner sig allt för stilla har möjlighet att röra på sig eller stilla sig – för den som oftast befinner sig i hastig rörelse. Det är lugna, mjuka övningar med fokus på att finna en djupare andning och en mer avspänd kropp.

– Eftersom många av oss befinner sig i en ständig rörelse, och blir dragna hit och dit, är det nödvändigt att hitta stunder där vi stannar upp. Det kan vara i sittande meditation, mindfulness eller lugnare rörelser. Upprepade qi gong-liknande rörelser kan bli en väg att landa och rensa hjärnan och fokusera på hjärtats samtal med Gud, bönen! Efter de enkla övningarna samlas vi i en cirkel och ber tillsammans ”Vår fader”. Jag gestaltar den också med rörelser, den som vill följer med, och rörelserna kan ge en annan dimension av ordens innebörd. Vi avslutar alltid med en gemensam bön, där vi ber för alla som är där och de som arbetar i pastoratet.

Vad är det vi missar om vi inte stannar upp?

– Jag tror att den människa som aldrig ger sig tid för att stilla sig kollapsar till sist. Även om du håller ihop rent

fysiskt, så tror jag att man kollapsar inuti och tappar kontakten med den inre rösten. Vi behöver också stanna upp för att få ordning och reda i våra liv. Jag tänker att ordning handlar om struktur; att schemalägga våra aktiviteter i kalendrar och skriva checklistor men att reda innebär ett djupare perspektiv. För att bringa reda i våra tankar, våra liv och göranden behöver vi stanna upp och reda ut vad som pågår.

– Om jag till exempel springer fram genom tillvaron och vänder blicken åt sidorna är risken stor att jag snubblar eller slår i någonting. Men om jag sätter mig ned är jag fri att välja riktning, då är det möjligt att se åt alla håll. När vi stannar upp och sorterar brukar vi också få syn på det som är gott. Livets kaos är ju där i perioder, men där finns också det som ger hopp eller energi. Ibland behöver vi bara lyfta blicken för att se det, säger Eva-Lisa och berättar att hon börjar dagen med en ”tacktanke” och skänker tacksamhet till något hon har och som sprider glädje. Hennes hund, barnen, att en god frukost väntar. Något som sätter en ljus riktning för dagen.

– Vi är andliga väsen som bor i en hydda som behöver vår omsorg. Kroppen är själens boning och den behöver vi ta hand om och vårda så gott det går, trots skavanker, säger Eva-Lisa. ■

Pilgrimsvandra till sommarkvällsmusiken

I sommar kan du pilgrimsvandra till några av konserterna. Det blir kortare vandringar på ca 2 timmar. Se kalendriet på sid 10.

1 juli Vendelsö kyrka
3 juli Vid Ornö kyrka
8 aug från Jordbro till Österhaninge kyrka

Vad funderar du på?

Alla människor har frågor och funderingar. Det kan vara tankar kring kärlek, livet, döden, vardagliga grubblerier eller stora, förväntansfulla drömmar inför framtiden.

TEXT SANNA ÅBOM

Men trots att alla går runt och funderar är det ibland lätt att känna sig ensam om sina tankar. Är det bara jag som tänker så här? Ligger någon annan vaken just nu och frågar sig samma sak? Oroar sig andra i min ålder för det här? Du är inte ensam om att fundera över livet.

En spännande och utvecklande resa

Varje år väljer omkring 30 000 tonåringar att konfirmeras i Svenska kyrkan. De flesta som konfirmeras är 14-15 år. En ålder då man börjar ställa sig de stora frågorna – om början och slutet, livet och döden, eller varför finns jag och varför ser jag ut som jag gör? Under konfirmandtiden fångar vi tillsammans upp och funderar över sådant.

Du väljer själv vilken grupp som passar dig bäst och kan till exempel inrikta dig på sport, musik eller friluftsliv. Oavsett vilket alternativ du väljer kommer du att få åka på läger och träffa nya människor och prata om frågor som berör oss alla.

Ledare för konfirmationen är präster, pedagoger, musiker och unga ledare från kyrkan – och de är nyfikna på dig och vad du funderar på. Inga frågor eller funderingar om tro eller livet är dumma eller konstiga, du kan fråga om vad du vill. Ofta hittar vi på olika aktiviteter och provar nya saker tillsammans. Vi firar gudstjänst och andakt, lär oss mer om vad Bibeln och psalmboken innehåller och hur det kan hänga ihop med vårt liv här idag.

Konfirmationsgudstjänsten är höjdpunkten och avslutningen på konfirmandtiden då du får tillfälle att visa familj och vänner vad du och dina kompisar har lärt er som konfirmander.

Du förlorar ingenting på att komma och prova. Anmäl dig, kom på första träffen, se vad det är och vad man gör. Om du upptäcker att det inte är din grej är det helt okej att hoppa av. Men kom och testa – det är värt det!

Du måste inte vara kristen för att bli konfirmand. Det räcker att du har ett öppet sinne.

Anmäl dig till konfirmation

Alla som fyller 14 år och bor i Haninge kommun, har fått en folder om konfirmation hem i brevlådan. I den kan du läsa om de olika alternativen. Du kan till exempel välja att åka på resa till Gotland eller Assisi i Italien, läger på Ornö eller kombinera fotboll och konfirmation i Barcelona. Det finns också en grupp för dig som behöver extra stöd.

Oavsett vilken grupp du väljer hoppas vi att du ska få en händelserik tid som du kommer att minnas länge. Många läger är populära och har ett begränsat antal platser – så anmäl dig så snart du kan, dock senast den 16 september, på svenskakyrkan.se/haninge.

Så här tyckte några av fjolårets konfirmander

Mira, konfirmand 2017:

– Det är once in a lifetime. Man kommer iväg och träffar nya kompisar, blir mer social och allmänbildad.

– Jag hade ingen relation till kyrkan och visste ingenting om konfirmation. När jag fick hem foldern med information och kompisar pratade om det i skolan, så bestämde jag mig. Det kändes som en bra aktivitet

Linnéa, konfirmand 2017:

– Det är väldigt roligt att vara konfirmand. Man känner sig verkligen välkommen och det är skönt att komma bort från sin vanliga omgivning och träffa andra människor. Min grupp var verkligen underbar.

Alva, konfirmand 2017:

– Det är verkligen värt att testa! Det är jättekul och en stor gemenskap som gör att man får lära känna nya människor.

– Det var inte alls så som jag trott. Vi umgicks mycket, hade många samarbetsövningar och lekar, jag har blivit mer social och fick lära mig mycket om de kristna högtiderna. ■

Öppet hus

S:t Eskils kyrka 6 september kl. 19.

Den 6 september har vi Öppet hus för dig som är nyfiken och vill veta mer om konfirmation. Ta med dig föräldrarna eller kompisarna så får du träffa ledarna och tidigare konfirmander!

6.9

Konfirmation 2018–19

Läs mer och anmäl dig på svenskakyrkan.se/haninge

Begränsat antal platser, anmäl dig senast den 16 september.

FOTBOLL I BARCELONA

Vi blandar kyrka, historia och fotboll. Vi pratar om kristen tro, besöker Camp Nou och Gaudis storslagna kyrka "Sagrada Familia". Alla är välkomna – du som spelar fotboll i ett lag eller du som bara gillar att spela med kompisar.

SOL, VIND OCH VATTEN PÅ ORNÖ

Gillar du skärgård, natur och musik? Under tio dagar samtalar vi om livsfrågor och tro med utflykter i Ornös vackra natur. Lägereldskvällar, segling till Huvudskär och cykelturer med bad står på programmet med musiken som den röda tråden.

SOMMAR PÅ GOTLAND

Börja din sommar med midsommar, raukar, Visby och grillning på Höglint. Tillsammans möter vi livets stora och små frågor om framtid, tro, hopp och kärlek. Vi får mycket tid för lek, allvar och gemenskap.

VANDRA I ASSISI

Ta på dig vandringskängorna och följ med oss till Assisi i Italien där vi går i den helige Franciskus fotspår. Tillsammans funderar vi över tro, kyrkan, Gud och får uppleva Rom, Italiens katedraler, natur, solsken och goda mat.

Kalendarium

Ett urval, med reservation för ändringar.

För fullständigt program, se annonsering i Mitt i Haninge och www.svenskakyrkan.se/haninge eller ladda ner appen "Kyrkguiden" till din smartphone.

Gudstjänster

Ta chansen att besöka Haninges kyrkor i sommar! Det finns både en nära dig och andra för utflykt.

DALARÖ KYRKA

Söndag 3 juni

11:00 Gudstjänst med nattvard

Söndag 10 juni 11:00 Gudstjänst

Söndag 17 juni 11:00 Gudstjänst

Samt därefter i juli och augusti Gudstjänst varje söndag kl. 11:00.

Dessutom firar vi gudstjänst vid **Kvarnen på Utö** på midsommardagen, lördagen den 23 juni kl. 11.00, på **Kymmendö** söndagen den 15 juli kl. 11.00 samt på **Huvudskär** söndagen den 22 juli kl. 11.00.

JORDBRO KYRKA

Söndag 3 juni

11:00 Naturgudstjänst med små och stora.

MUSKÖ KYRKA

Söndag 3 juni 14:00 Högmässa

Söndag 1 juli 14:00 Högmässa

Söndag 5 augusti

9:00 Gudstjänst vid Grytholmen

ORNÖ KYRKA

Söndag 24 juni

11:00 Friluftsgudstjänst

S:t ESKILS KYRKA

Gudstjänst med nattvard varje söndag kl. 11 – hela sommaren. Dessutom:

Söndag 10 juni

15:00 Finsk gudstjänst med nattvard

Lördag 23 juni Midsommardagen

11.00 Högmässa

TUNGELSTA KYRKA

Söndag 3 juni 11:00 Gudstjänst med doperinran

Söndag 10 juni 14:00 Taizëmässa

Söndag 8 juli 14:00 Mässa

Söndag 12 augusti 14:00 Mässa

VENDELSÖ KYRKA

Söndag 3 juni 11:00 Familjegudstjänst

Barn- och ungdomskörer medverkar.

Terminsavslutning.

VÄSTERHANINGE KYRKA

Högmässa varje söndag kl. 11 – hela sommaren (ej 3 juni, den 5 augusti kl. 14)

Lördag 23 juni Midsommardagen

11.00 Högmässa

SOMMARÖPPNA KYRKOR

Dalarö kyrka

Vecka 25-31, tisdag – fredag kl. 13-16

S:t Eskils kyrka

Alla vardagar kl. 9-14

Västerhaninge kyrka

Vecka 26-28, mån- och tisdagar kl. 13-15

Österhaninge kyrka

Vecka 24-32, onsdag – söndag kl. 12-16

Mötesplatser

Sommaröppen parklek

Jordbro kyrka 18-21 juni kl. 9.30-14

Veckan avslutas parkleken med midsommarfest. Ålder 0-6 år lunch kommer att serveras till självkostnadspris. Lek, pyssel och sång.

Anmälan: yvla.lundgren@svenskakyrkan.se

Sommarkollo

Vendelsö kyrka 14-15 juni samt 18-19 juni kl. 10-15.

Ålder: 9-12 år. Begränsat antal platser – först till kvarn! Anmälan till Ingrid.winberg@svenskakyrkan.se

Jordbro kyrka 18-20 juni kl. 9-15.

Ålder: 7-10 år. Sista anmälan 5 juni – först till kvarn! Anmälan till anette.bjorknas@svenskakyrkan.se

Sommarcafé

S:t Eskils kyrka onsdagar kl. 10-13:

27/6, 4/7, 11/7, 18/7, 25/7

Vi bjuder på fika och andakt (12.30) hålls för alla åldrar gemensamt.

VM-fotboll Sverige-Sydkorea

Vendelsö kyrka måndag 18 juni från 13.30 – matchstart 14.00 svensk tid

Vi umgås och kollar på Sveriges första VM-kvalmatch på storbild. Fika och tilltugg som stöd för nerverna. Matchtröjor och halsdukar uppmuntras förstås. En eftermiddag med glädje eller sorg, oavsett vilket delar vi den tillsammans.

Diakonins sommarverksamhet i

Västerhaninge

Västerhaninge kyrka vecka 26, 27, 28, måndagar och tisdagar kl. 13-15.

Öppen kyrka med varierande andakter kl. 13.15. Därefter fikastund i gemenskap.

Torsdagar öppet café i nya ljugården (församlingsgården) eller ute på vår nya altan om vädret tillåter. Varmt välkommen.

Musik & konserter

Onsdag 6 juni

Sommarens sånger och psalmer

Dalarö kyrka kl. 12:30
Kom och sjung in sommaren!
Dalarö kyrkokör, Annika Kabel,
Per Hilmer Larsson.

Onsdag 13 juni

Sommarandakt/Önskepsalmer

S:t Eskils kyrka kl. 13.30-15

Tisdag 19 juni

Musikcafé

Jordbro kyrka kl. 18
Trion Vanja Modigh

Onsdag 20 juni

Sommarandakt/Önskepsalmer

S:t Eskils kyrka kl. 13.30-15

Sommarsång

Österhaninge kyrka kl. 19
Österhaninge kyrkokör &
Mikael Fahlstedt
Kyrkbuss

Söndag 24 juni

Midsommar med Trio Ligoli

Österhaninge kyrka kl. 19
Ulrika Goliats Fredriksson, sång
Charlotta Lindholm, tvärflöjt
Anders Lindgren, orgel & flöjt

Onsdag 27 juni

Barockt

Österhaninge kyrka kl. 19
Henrik Fant, countertenor
Mikael Fahlstedt, orgel, piano &
cembalo

**Orgeldagar i
Västerhaninge kyrka
27-30 juni kl 19**
Rickard Backlund

Söndag 1 juli

Sommarkonsert

Vendelsö kyrka kl. 18.
Malena Laszlo, sång
Eva Brink, piano
Malena Laszlo är har tidigare
bland annat medverkat i tv, på
nobelfesten med mera.

Tisdag 3 juli

Z – Monica Zetterlund

Ornö kyrka kl. 18:30
Jazztrion Karins Gubbröra:
Karin Frölén, sång,
Kjell Berggren, piano och
Jan Bergnér, bas.

Onsdag 4 juli

Musik ur den bulgariska folkmusikskatten

Österhaninge kyrka kl. 19
Trio Leva: Sonya Bakoeva,
sång & tupan-trumma,
Todor Bakoev, gadulka,
Mihail Dinchev, tambura
Kyrkbuss

Från Bach till Bernstein

Dalarö kyrka kl. 20
En spännande och underhållande
kväll med Saxofonkvartetten
Rollin' Phones: Tove Nylund,
Kristin Uglar, Edith Bakker och
Neta Norén.

Torsdag 5 juli

Sommarkväll med Trio Ligoli

Muskö kyrka kl. 19
Ulrika Goliats Fredriksson, sång
Charlotta Lindholm, tvärflöjt
Anders Lindgren, orgel & piano

Söndag 8 juli

Barockafton

Vendelsö kyrka kl 18
Ulrika Westerberg, violin
Bo Fåhraeus, cello
Stefan Ydefeldt, piano/orgel, m fl

Onsdag 11 juli

Nordiska klanger

Österhaninge kyrka kl. 19
Leena Launila, violin,
Eeva Tapanen, piano
Kyrkbuss

Konsert med Jazzmatazz

Dalarö kyrka kl. 19

Torsdag 12 juli

Silja Heino med trio

Muskö kyrka kl. 19

Onsdag 18 juli

Klassiska pärlor i sommarkvällen

Österhaninge kyrka kl. 19
Haga sommartrio: Ulrika Precht,
sång, Erik Sunnerstam, tvärflöjt,
Heri Eysturlið, sång & piano
Kyrkbuss

Himmelska toner i sommartid

Dalarö kyrka kl. 20
Älskade sommarvisor samt pärlor
från opera och musikal.
Angela Wannbäck, sopran och
Jan-Erik Sandvik, piano.

Torsdag 19 juli

Sommarkonsert med

Muskö-kören

Muskö kyrka kl. 19

Måndag 23 juli

Längtan heter min arvedel

Utö kyrka kl. 18
Gripande, med humor och värme
om Erik Axel Karlfeldt. Dikter,
romanser, folkmusik och dialoger.
Jerry Adbo, accordeon och
Linnéa Sallay, fiol och sång.

Onsdag 25 juli

Från Ångermanland till Trinidad

Österhaninge kyrka kl. 19
Weber Duo: Ellinor Weber, violin,
Ronnie Weber, violin
Kyrkbuss

Ett ögonblick i sänder

Dalarö kyrka kl. 20
En musikalisk berättarföre-
ställning om Lina Sandells liv och
poesi. Susanne Lind med folk-
musikduon Anda: Mattias Rist-
holm, sång och luta samt Anders
Peev, nyckelharpa och sång.

Torsdag 26 juli

Sommarkväll med cello och orgel

Muskö kyrka kl. 19
Johan Kylmar cello,
Rickard Backlund orgel piano

Söndag 29 juli

Svenska Psalmjazztrion

Vendelsö kyrka kl. 18

Onsdag 1 augusti

Mission Impossible 2.0

Österhaninge kyrka kl. 19
Trio Pranky: Kinga Prada
Sagvik, tvärflöjt, Emese Jänky,
violoncell, Zsolt Jänky, slagverk
Kyrkbuss

Söndag 5 augusti

Konsert för stora och små

Vendelsö kyrka kl. 18
Allsång och överraskningar
tillsammans med familjen
Oldeberg.

Onsdag 8 augusti

En resa i tid och rum

Österhaninge kyrka kl. 19
Duo Delin-Ekdahl: Åsa Ekdahl,
sång & blockflöjt, Anders
Delin, gitarr & renässansluta
Kyrkbuss

Söndag 12 augusti

Sommarkvällsmusik

Vendelsö kyrka kl. 18
Margareta Bengtsson, sång och
harpa
Josef Karneback, kontrabas

Onsdag 15 augusti

Nattens djupa violoncell

Österhaninge kyrka kl. 19
Björn Kleiman, violin/piano
Lily Beatrice Cooper, violoncell/
piano

KYRKBUSS

till Österhaninge kyrka
datum se ovan:

18.00 Skomakarvägen i
Vendelsö, hpl 2
18.10 836 Brandbergens C,
hpl 3
18.20 Haninge C, hpl 4
18.30 837 Jordbro Station,
Södra Jordbrov. hpl 5
18.35 Hanveden IP,
Västerhaninge
18.45 Ankomst
20.15 Omvänd körväg tillbaka

Stöd det
internationella
arbetet för
ungdomar på
flykt.

När fotbollen blir livsviktig

Akelo! Akelo! Ijuder hejaropen bredvid fotbollsplanen. Akelo är den 18-åriga tjejen som snyggt plockar ner bollen med bröstet och passar upp till en av sina medspelare. Det är Akelo som slår alla frisparkar och hörnor, som gjort flest mål i laget och som utan tvekan utnämns till lagets bästa spelare. Det är också Akelo som bor med sin mamma och sina syskon i flyktinglägrets mest utsatta bostadsområde och knappt överlever på 1800 kalorier daglig matranson.

Akelo sitter bredvid sin mamma på en träbänk invid familjens hus av lera, grenar och plåt. Närheten mellan mamma och dotter är påtaglig, en relation med kärlek och respekt har vuxit fram genom åren inträngda på det lilla utrymmet där familjen samsas. Pappan dog för sex år sedan och dessutom har en av Akelos systrar dött. Två av Akelos storasystrar har redan fått barn så nu bor också fyra små barn i deras hushåll. Tillvaron är mycket utsatt, huset har ingen riktig dörr och oron för inbrott och övergrepp är ständigt närvarande.

Utmaningarna för en tjej som Akelo är så många och stora att de inte går att räkna upp. Men det som ger henne styrka uttrycker hon med tydlighet: Att spela fotboll.

– Det är min talang. Jag älskar att springa på planen med mina lagkamrater, när de springer efter mig och firar mig när jag gjort mål, säger Akelo och lyser upp i hela ansiktet.

Att spela fotboll för en tjej i Kakuma flyktingläger i Kenya är svårt. Akelo har ett år kvar i skolan men just nu är

skolan stängd på grund av våldsamma upplopp. Våld utlöses lätt i en desperat tillvaro, där matranson om endast 1800 kalorier per person och dag inte är tillräcklig och alltför många människor är precis på gränsen till att överleva.

För ungdomarna i lägret blir då fritidsaktiviteterna det enda som skapar mening och struktur i tillvaron. Svenska kyrkans internationella arbete har varit med och finansierat lägret sedan det öppnade 1992 och våra partner på plats insåg snabbt att utbildning och organiserade fritidsaktiviteter för barn och unga var en livsviktig insats. Speciellt för flickor är en aktiv fritid vägen framåt mot jämställdhet, ett sätt att få en egen identitet och möjlighet att delta i aktiviteter och beslut som formar deras framtid. Akelos stora chans att någonsin komma ut ur flyktinglägret är en karriär inom fotbollen. Hon drömmer inte om att skaffa sig en partner eller en familj, allt hon vill är att få spela fotboll. Hon spelar för sitt liv och sin framtid.

TEXT: SUSANNA OLIVIN

NÄR FOTBOLLEN BLIR LIVSVIKTIG

För barn och ungdomar på flykt betyder fotbollen glädje, gemenskap och hopp i en värld av oro och utsatthet.

**Din gåva ger livskraft.
Swisha till 9001223.**

Kontakt

HANINGE PASTORAT har cirka 86 000 invånare. Ungefär 45 000 är kyrkotillhöriga i någon av församlingarna; Dalarö-Ornö-Utö, Västerhaninge-Muskö eller Österhaninge.

KONTAKTUPPGIFTER

Besöksadress Runstensvägen 14
Postadress Box 113, 136 22 Haninge
Telefon växel 08-555 670 00
Hemsida www.svenskakyrkan.se/haninge
E-post haninge.pastorat@svenskakyrkan.se
 www.facebook.com/svenskakyrkanhaninge

DISTRIKTSPRÄSTER

Distriktspräst Dalarö
Per Hilmer Larsson, 08-501 529 91
Distriktspräst Handen
Timothy de Bernardi, 08-555 670 20
Distriktspräst Jordbro
Carl Henrik Widlund, 08-555 670 62
Distriktspräst Vendelsö, tf
Kyrkoherde Krister Stenberg, 08-555 670 23
Distriktspräst Västerhaninge/Tungelsta/Muskö
Jonatan Mattsson, 08-500 658 57
Kyrkoherde Haninge pastorat
Krister Stenberg, 08-555 670 23
Bitr. kyrkoherde
Eva-Britt Löf Hansson, 08-500 65 8 7

DIAKONER

Jordbro kyrka
Janine Wenzel, 08-555 670 31
S:t Eskils kyrka, Handen
Eva-Lisa Oldeberg, 08-555 670 72
Malin Persson, 08-555 670 16
Katija Smalliakowa, 08-555 670 66 (Kryckan)
Vendelsö kyrka
Helen Cosini, 08-555 670 69
Västerhaninge kyrka
Ulrika Johansson, 08-500 658 95
Eva Novotny, 08-500 658 72

BOKNING

E-post till bokningen:
haninge.bokning@svenskakyrkan.se
Dop och vigsel
08-555 670 10
Begravning och gravsättning
08-555 670 30

VÅRA KYRKOR

Dalarö kyrka Odinsvägen 4
Jordbro kyrka Moränvägen 17
Kryckan, Vallakyrkan Sleipnervägen 111
Muskö kyrka Kyrkbacken 14
Ornö kyrka Ornö
S:t Eskils kyrka
Runstensvägen 14, Handen
Tungelsta kyrka Tungelstavägen 200
Utö kyrka Kyrkviken, Utö
Vendelsö kyrka Skomakarvägen 18
Västerhaninge kyrka Kyrkvägen 7
Österhaninge kyrka Klockarlötsvägen 28